

Støtte til hvilken nytte?

Mælkekrisen har fået EU til at vedtage en hel vifte af nye støtteordninger til erhvervet. I virkeligheden ser danske mælkeproducenter sjældent noget til pengene. I dette nummer af Dansk Kvæg Nyt kigger vi nærmere på de forskellige støtteordninger.

I takt med at prisen på mælk er raslet ned, er presset steget på EU's politikere for at hjælpe de europæiske mælkeproducenter. Særligt Tyskland og Frankrig er gået i spidsen med krav om mere støtte.

EU-politikerne har til en vis grad lyttet, og der er givet mulighed for forskellig støtte enten via EU's fælles landbrugsbudget eller via national støtte. I det efterfølgende vil vi forsøge at redegøre for, hvordan de forskellige støtteordninger hænger sammen, og om der er noget at 'komme efter' for danske mælkeproducenter.

Sundhedstjekket

Den seneste reform af EU's fælles landbrugspolitik – det såkaldte Sundhedstjek – medførte, at EU's landbrugsministre i november 2008 vedtog

Landbrugsstøtten udgør i dag den næststørste post på det europæiske budget. Den er allerede barberet ned fra 61 procent af EUs samlede budget i 1988 til at skulle udgøre 32 procent i 2013.

to muligheder for særskilt støtte til mælkeproducenterne. For det første blev den årlige overførsel af den direkte EU-støtte til landmændene – den såkaldte modulation eller graduering – øget fra daværende 5 pct. til 7 pct. i år og en gradvis stigning til 10 pct. i 2012. Alle disse 'modulationspenge' trækkes i landmandens støtte (over 5.000 euro) og overføres til landdistriktpolitikken. De ekstra midler, der kommer ved at øge modulationen, kan blandt andet bruges til særlige tiltag i mælkesektoren, der kan komme mælkeproducenter til gode f.eks. i form af støtte til udviklings- eller investeringsprojekter.

Støtte til bjergbønder

For det andet fik medlemslandene gennem 'artikel 68' mulighed for yderligere fratæk i EU-støtten, som kan bruges til særlige formål. Det er muligt at trække op til 10 pct. af EU-støtten og bruge pengene til særlige typer landbrug eller til landbrug inden for bestemte sektorer med særlige ulemper. Mælkesektoren hører til de sektorer, som kan modtage målrettet støtte til at imødekomme ulemper blandt andet for mælkeproducenter. Blandt andet har Frankrig gennem artikel 68 valgt at indføre en ny mælkepræmie til mælkeproducenter i bjergområder.

Danmark holder igen

I Danmark anvendes artikel 68 kun på den del af budgetrammen, der ikke er blevet udbetalt til landmændene, og derfor trækkes der ikke i den enkelte landmands støtte. Pengene går til en række miljøordninger samt støtte til energi-afgrøder.

Både modulationspenge og artikel 68 finansieres helt eller delvist gennem støttereduktion, hvilket naturligvis rammer landmændene negativt. Modsat giver begge ordninger mulighed for

Tema: På støtten

at målrette disse midler til bestemte sektorer og fokusområder som f.eks. mælkeproducenterne.

EU's økonomiske hjælpepakke

Tidligt i 2009 iværksatte Kommissionen en særlig økonomisk hjælpepakke på 500 mio. euro, der kunne bruges under landdistriktpolitikken på samme måde som de ekstra modulationsmidler – blandt andet til særlig støtte i mælkesektoren. Danmark fik knap 25 mio. kr. af disse midler, som indgik i finansieringen af Grøn Vækst.

Mulighed for dobbelt national støtte

I løbet af 2009 er presset på Europakommissionen steget. Frankrig og Tyskland stod i spidsen for en gruppe på 21 medlemslande, der pressede på for at få indført nye muligheder for at afhjælpe de økonomisk trængte mælkeproducenter. Kommissionen har i 2009 allerede anvendt markedsstyringsinstrumenter som eksportstøtte og

Særlig støtte til mejerisektoren i udvalgte lande (omregnet til øre/kg)

Landenes udnyttelse af EU-penge under artikel 68 og landdistriktpolitikken. Pengene udbetales ikke nødvendigvis direkte til landmænd. Støtten er alene omregnet til støtte pr. kg mælk for at give et billede af støtteniveauet. Viharingen og opgørelser over øvrige nationale støtteordninger ud over disse.

	Frankrig	Tyskland	Polen	Italien
Støtte i DKK mio. kr.	1.341	1.713,5	1.601,8	1.639
Øre/kg	5,69	6,02	17,19	15,51

“ Dansk Kvæg vil til enhver tid først kræve bedre rammevilkår, og hvis det ikke kan lade sig gøre, så må vi naturligvis kræve den samme støtte som vores udenlandske konkurrenter. ”

Først bedre rammebetingelser – så støtte

tema **Hvorfor arbejder Dansk Kvæg for frie markedskræfter, når flertallet af de andre EU-lande arbejder for øget støtte og et beskyttet marked. Dansk Kvægs formand, Peder Philipp, giver svar på tiltale.**

Flertallet af de europæiske medlemslande med Tyskland og Frankrig i spidsen presser på for øget støtte til de nationale mælkeproduktioner. Hvorfor kræver Dansk Kvæg ikke det samme af de danske politikere?

Vi står helt klart i et dilemma. For der er ingen tvivl om, at de danske mælkeproducenter vil være bedst stillet med et så frit marked som muligt. Men hvis de andre lande ikke vil være med til det og rent faktisk begynder at udbetale store summer i national støtte, ja, så må vi kræve, at de danske politikere tilsvarende forbedrer forholdene for danske mælkeproducenter.

Hvorfor er Dansk Kvæg så forelsket i de frie markedskræfter?

Ideelt set er de frie markedskræfter en fordel for de danske mælkeproducenter, fordi vi har en værdikæde med meget høje omkostninger. Det bety-

der, at vi skal have mere for vores mælk og for de højt forædlede produkter. Og det får vi også. Vi eksporterer 2/3 af vores produktion til en god pris, og det er den eneste måde, vi kan hive pengene hjem på til vores omkostningstunge produktion.

Men selv om man modtager støtte, kan man da stadig eksportere?

Ja, men der er to meget negative sider ved støtten, som man skal huske at holde sig for øje. For det første så sætter støtten udviklingen i stå. De mælkeproducenter, som overvejede at forlade erhvervet pga. dårlig økonomi eller utilfredsvedende produktionsforhold, bliver længere i erhvervet pga. af støtten – det gælder i Danmark, men i særdeleshed ude i Europa, hvor støtrelsen på besættningerne er langt mindre end de danske. På den måde sætter støtten den nødvendige udvikling i stå, og Europa opnår samlet set en for dyr og ineffektiv mælkeproduktion, som dels de europæiske skatteydere må betale for og dels forbrugere, der får dyrere produkter end nødvendigt.

Den anden negative side ved støtten er netop, hvordan de, der skal betale for støtten, reagerer. Hvordan tror du, at de danske forbrugere vil reage-

re, hvis de blev præsenteret for en kæmperegning for den danske mælkeproduktion? Jeg har et gæt. Hvad med noget i stil med det her: Ikke nok med at landbruget lugter og forurener og piner deres dyr – nu vil de også have tilskud til det.

Vi er virkelig nødt til at vurdere, om det er de vilkår, vi ønsker at eksistere under. Det mener vi ikke i Dansk Kvæg.

Men hvad så hvis de andre lande begynder at udbetale national støtte til deres mælkeproduktion – er det ikke unfair?

Jo, vel er det unfair, og det vil vi heller ikke finde os i. Og der er heller ingen tvivl om, at vi vil lægge et massivt pres på de danske politikere, hvis det bliver tilfældet.

Men frem for støtte vil vi i første omgang kræve bedre rammebetingelser. For en øget konkurrencekraft er blivende, og den styrker stadig de danske mælkeproducenter, når støtten til vores europæiske konkurrenter igen nedtrappes. Dansk Kvæg vil til enhver tid først kræve bedre rammevilkår – og hvis det ikke kan lade sig gøre – så må vi naturligvis kræve den samme støtte som vores udenlandske konkurrenter. /Torsten Lind Søndergaard

... fortsat fra side 1. **Støtte til hvilken nytte?** **tema**

interventionsopkøb i stort omfang, men det var ikke nok for gruppen på 21 lande.

Ny mulighed for støtte

Derfor har Kommissionen øget muligheden for særskilt statsstøtte til landmænd fra de nuværende 7.500 euro pr. bedrift til 15.000 euro pr. bedrift. Den ekstra støttemulighed hører under reglerne for national bestemt støtte til virksomheder udover den normale EU-støtte. Det forhøjede loft fastsætter, hvor meget national støtte, der må gives pr. bedrift inden for en treårig periode. Det er med andre ord ikke penge, der nødvendigvis bliver udbetalt pr. bedrift i de enkelte medlemslande, men blot en forhøjet mulighed for særskilt statsstøtte.

Den særskilte støttemulighed anvendes i mange lande – også i Danmark, men støtten ligger ty-

pisk langt fra det hidtil tilladte loft på 7.500 euro.

Ny krisestøtte i oktober 2009

Det sidste skud på stammen er de nævnte 280 mio. euro, der svarer til ca. 1,5 øre pr. kg mælk i hele EU (der ventes at blive knap 70 mio. kr. til Danmark). Før forslaget formelt bliver en del af budgettet for 2010, skal det vedtages af ministerrådet omkring EU-budgettet, der finder sted den 19. november. De ekstra penge bliver en støtteramme under en bestemmelse, der giver mulighed for særlig støtte i en krisesituation på markedet. Derfor er det ikke sikkert, at pengene overhovedet kommer til udbetaling, fordi der skal ske en forstyrrelse af markedet, før bestemmelsen kan tages i brug. Det vil sige, at pengene kun kan komme til udbetaling, hvis der i 2010 sker et stort prisfald for mejeriprodukter.

Støtte i andre lande

Den indsatte tabel viser, hvad udvalgte medlemslande vil bruge i særlig national støtte gennem EU-ordningerne til mælkesektoren i 2010-2013 udover den støtte, der gives i enkeltbetaling, tillægspræmier, intervention, eksportstøtte, privat oplagring og skolemælk mv. For hele EU vurderes denne ekstra støtte at udgøre knap 2 mia. euro. I Danmark gives der ikke særlig støtte gennem disse ordninger. Der er her kun tale om national bestemt støtte med EU-midler. Særlige nationale støtteordninger og hjælpepakker er ikke medtaget.

Forud for de seneste beslutninger om fordobling af loftet for særskilt statsstøtte og ekstrabevillingen på 280 mio. euro har medlemslandene med andre ord haft god mulighed for at give særlig støtte til mælkeproducenterne.

/Martin Hestbech

Tyvstart på staldskoler for økologer

Staldskoler bliver en valgmulighed, når obligatorisk sundhedsrådgivning træder i kraft i 2011. Men allerede nu tilbydes økologer at deltage og dermed hæve besætningens sundhed.

Gode erfaringer med staldskoler har betydet, at konceptet bliver en af de mulige modeller, som man kan vælge, når obligatorisk sundhedsrådgivning træder i kraft i 2011. 100 økologiske besætninger har allerede testet konceptet, hvor fælles fokus bl.a. sænkede medicinforbruget med gennemsnitligt 50 pct. og dødeligheden med 25 pct. i de deltagende besætninger.

”Der er ingen tvivl om, at staldskoler er en rigtig god måde at arbejde på og virkelig en god mulighed for at hæve sundheden i sin besætning,” forklarer dyrlæge i Dansk Kvæg, Henrik Læssøe Martin. Det er da også baggrunden for, at Dansk Kvæg i samarbejde med Økologisk Landsforening nu tilbyder alle økologiske mælkeproducenter at tyvstarte i staldskole.

Praktiske løsningsforslag

Staldskolerne består af deltagere fra 6 – 8 bedrifter samt en tovholder, som er dyrlæge eller kvægbrugskonsulent. Gruppen besøger de forskellige deltagere på skift og diskuterer konkrete problemstillinger, som værten har udpeget. Det resulterer i

forslag til praktiske løsninger fra andre landmænd, som også har fokus på at hæve besætningens sundhed. Forslag, som i mange tilfælde kan iværksettes med det samme.

Tilbud med posten

Staldskolerne kører fra januar til december. Prisen for at deltage i en staldskole er 5.500 kr. pr. bedrift – uanset antallet af deltagere fra bedriften. Tilbuddet samt information om tilmelding kommer til økologerne med posten i de kommende dage.

Obligatorisk sundhedsrådgivning indføres fra 2011 i besætninger med mindst 100 årskøer eller 200 ungdyr. Deltagelse i staldskole bliver også en mulighed for konventionelle producenter, når reglerne om obligatorisk sundhedsrådgivning træder i kraft.

/Kirsten Marstal

Elektronisk øremærkning vedtaget

Indførelse af obligatorisk elektronisk mærkning af kvæg vil give kvægbrugerne en lettere hverdag og større registrerings-sikkerhed.

Fødevareminister Eva Kjer Hansen har nu givet sit endelige ja til, at elektronisk øremærkning af kvæg gøres obligatorisk. Det er endnu ikke fastlagt hvilken dato, kravet træder i kraft, men der er en forventning om, at det bliver den 1. februar 2010. Kravet vil lyde på, at alle nyfødte kalve mærkes elektronisk. Der vil dog blive en kort overgangsperiode, hvor man kan bruge hovedparten af sine resterende ikke elektroniske øremærker.

Dansk Kvæg har gennem længere tid arbejdet for indførelse af obligatorisk elektronisk mærkning. Det skyldes bl.a., at den stigende besætningsstørrelse gør det mere og mere påkrævet at udnytte tekniske hjælpemidler til overvågning og styring i staldene. Desuden vil elektronisk øremærkning

betyde en langt større sikkerhed ved registrering. Dansk Kvægs rådgivningschef, Henrik Nygaard, er da også godt tilfreds med ministerens godkendelse.

”Det er rigtig godt, at den usikkerhed, der har været om kravets indførelse, nu er ryddet af vejen, så vi kan komme i gang, og kvægbrugerne ved, hvordan de skal disponere,” lyder det fra Henrik Nygaard.

Sparer tid og penge

Foruden større registreringssikkerhed vil elektronisk øremærkning også betyde besparelser i tid og penge. Størstedelen af besparelsen ligger i mindre tidsforbrug, når kvægbrugeren, dyrlægen, inseminøren m.fl. ikke længere skal bruge tid på at aflæse og taste CHR-numre samt rette fejl.

Da der vil gå nogle år, inden alle dyr er mærket elektronisk, vil besparelserne først slå helt igennem i 2015. Det første år vil der være en

Foto: Kirsten Marstal.

økonomisk merudgift til mærker, som dog allerede vil være vendt til besparelse i 2011. Ud over merudgiften til elektroniske øremærker vil de, som ønsker at gøre brug af elektronikken til eget brug, skulle investere i læse- og registreringsudstyr. Til brug for procesudstyr, som for eksempel malkeanlæg og foderanlæg, vil man ofte skulle anskaffe en antenne eller en såkaldt gate til aflæsning af mærker.

/Kirsten Marstal

Forskud for handyrpræmien

FødevareErhverv angiver i et svar til Dansk Kvæg, at udbetaling af forskud for handyrpræmie først i december 2009 vil omfatte dyr, som er slagtet/levende eksporteret i de første 43 uger af 2009. De har hermed imødekommet et ønske fra Dansk Kvæg om, at forskudsudbetalingen på grund af den vanskelige økonomiske situation kommer til at omfatte så mange dyr som muligt. Et ønske om, at forskuddet kunne blive på 70 pct., opfyldes ikke, da det efter FødevareErhverv vil kræve, at kontrollen er 100 pct. gennemført. Dansk Kvæg har anmodet om, at endelig udbetaling for 2009 finder sted senest i uge 11/2010. FødevareErhverv svarer hertil, at de forventer at kunne udbetale i marts måned 2010, hvilket er væsentligt tidligere end de senere år.

Det 'reelle' forskud for tyr er 654 kr.

Forskudsbeløbet for 2009 vil for hver præmie andrage for tyre 703 kr. og for stude 502 kr. Inden udbetalingen vil der blive fradraget 7 pct. i såkaldt graduering, som overføres til landdistrikspolitikken. Det faktisk udbetalte beløb vil herefter for hver præmie for tyre og stude blive på henholdsvis 654,24 og 467,32 kr.

Overholdelse af mærknings- og registreringskrav vigtigt

En betingelse for at få udbetalt handyrpræmie til et dyr er, at reglerne om mærkning og registrering er overholdt. Indberetning af en hændelse skal således være foretaget senest på 7. dagen. Dette krav undersøges bl.a. ved den administrative kontrol.

Desuden udføres der fysisk kontrol på bedriften, som siden 2008 også har omfattet levende handyr mod tidligere kun slagtede handyr. FødevareErhverv oplyser, at denne ændring har betydet, at fejlprocenten er øget fra 2 pct. i 2007 til 19 pct. i 2008, hvor der var fejl på 123 ud af 638 kontrolerede bedrifter. Derfor sættes kontrolfrekvensen op fra 5,0 pct. til 5,5 pct. for 2009. Der udbetales kun handyrpræmie for dyr, hvor reglerne er overholdt. Fejl kan imidlertid også udløse sanktioner på andre præmieberettigede handyr. Der kan også ske reduktion (og i værste tilfælde bortfald) af anden direkte EU-støtte, da mærkning og registrering af husdyr desuden er en del af reglerne om krydsoverensstemmelse.

K.B. Lind Pedersen

Ny viden: Antibiotikaforbrug kan sænkes

Danske mælkeproducenter har mulighed for at reducere brugen af antibiotika med 40 pct. ved behandling af yverbetændelse. Det viser en undersøgelse, som Dansk Kvæg har lavet.

I en større undersøgelse, som Dansk Kvæg har lavet, viser det sig, at 42 pct. af alle behandlinger af yverbetændelse med antibiotika måske er unødvendige.

Undersøgelsen hedder "Optimal brug af antibiotika", og den har været i gang siden november 2007. I alt 74 besætninger har indsendt 935 mælkeprøver fra behandlede dyr til analyse, og her viste det sig, at 42 pct. af alle prøverne var sterile.

Kamp mod resistens

Et markant resultat, siger Jørgen Katholm, dyrlæge i Dansk Kvæg:

"Det har overrasket os, at der var så mange unødvendige behandlinger. Resultaterne viser, at det er muligt at nedbringe brugen af antibiotika i kvægbruget ganske markant." Og det er en god nyhed, siger Jørgen Katholm. For der er fra samfundets side megen opmærksomhed på brugen af antibiotika, ikke kun på hospitalerne og via den praktiserende læge, men også i husdyrproduktionen. Frygten er, at der skabes for mange antibiotikaresistente bakterier ved brug af antibiotika, så enhver reduktion i forbruget er kærkommen.

Resultat ved målrettet rådgivning

67 pct. af behandlingerne er foretaget på subkliniske infektioner, især nykælvere. Der er sat spørgsmålstegn ved værdien af behandling ved fund af de typiske mastitisbakterier i subkliniske prøver fra nykælvere.

Undersøgelser fra USA viser, at en ubehandlet kontrolgruppe kommer sig på samme måde som de behandlede.

"Mange behandlinger sættes i gang på baggrund af observationer af klatter i mælken, forhøjet ledningsevne eller CMT-værdi. Men disse fund behøver ikke at betyde, at koen har en infektion. Der kan nemlig sagtens forekomme klatter i mælken, hvor en dyrket prøve viser sig at være steril. Det skyldes, at yveret selv har bekæmpet yverbetændelsen, som nu er gået væk," siger Jørgen Katholm, der understreger, at der blev fundet 40 pct. sterile ved behandlede køer.

Vigtigt med behandlingsstrategi

Resultaterne fra undersøgelsen viser, at det i

alle besætninger er meget vigtigt at få lavet en behandlingsstrategi, især for de subkliniske infektioner. Antibiotikabehandlinger med penicillin foretages ofte uden mælkeprøver, men vores undersøgelse viser, at det er vigtigt, at der gennemtænkes en behandlingsstrategi i samarbejde med besætningsdyrlægen, da mange af de subkliniske behandlinger kan undlades.

Det er vigtigt løbende at evaluere værdien af behandling specielt ved de subkliniske behandlinger på nykælvere. For de subkliniske behandlinger kan det således løbende overvejes, om mælkeprøver skal indgå i den fastlagte behandlingsstrategi.

Alle de moderate mastiter med hævet kirtel – og de alvorlige mastiter – skal selvfølgelig behandles, ikke mindst af hensyn til dyrevelfærden, men Jørgen Katholm understreger, at selv ved moderate og alvorlige mastiter er der altså ingen grund til at genbehandle, hvis en mælkeprøve har vist f.eks. mild Coli eller ingen infektion (også over 40 pct.). I disse tilfælde anbefales det at tage mælkeprøver for at kunne vurdere nødvendigheden af en mulig genbehandling.

Behandlingsvejledning på vej

Undersøgelsen "Optimal brug af antibiotika" er gennemført med en supplerende bevilling fra Landdistriktsmidlerne. Det er meningen, at resultaterne af undersøgelsen senere skal munde ud i en behandlingsvejledning, så den nye viden kan hjælpe med til at målrette og reducere det sam-

lede brug af antibiotika i kvægbruget. Vi vil samtidig gerne sige tak til de landmænd og dyrlæger, som har deltaget i projektet. Du kan læse slutrapporten 'Optimal brug af antibiotika' på: www.maelkekvalitet.dk

/Torsten Lind Søndergaard

Se en klovregistrering

Dansk Kvæg har været ude med video kameraet og fulgt en klovbeskærer i arbejdet, hvor der også bliver registreret under arbejdet.

Du finder videoen på siden: www.landscentret.dk/klove

Værd at vide om veterinærforliget

Veterinærforliget er gået on-line, og her finder du mange oplysninger og svar på diverse spørgsmål.

Fødevarestyrelsen har lanceret sin nye hjemmeside om veterinærforliget. Her kan både besætningsejere, dyrlæger, erhvervsorganisationer og interesserede borgere følge med i udviklingen af de mange initiativer, der ligger i forliget.

Fødevarestyrelsen vil i samarbejde med erhvervsorganisationerne, heriblandt Dansk Kvæg, i god tid informere om de krav og muligheder, de enkelte initiativer vil medføre, og vi vil følge med i Dansk Kvæg Nyt.

Du kan følge med og læse mere på: www.fvst.dk